

ความเป็นมาและปัญหาในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในอำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกฎหมายใหม่ ซึ่งประเทศไทยเริ่มนำมาใช้จัดเก็บแทนภาษีการค้าซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานกว่า 30 ปี มาแล้วซึ่งภาษีการค้ามีปัญหา ในการจัดเก็บภาษีหลายประการอันได้แก่ภาษีการค้าจัดเก็บจากรายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ ตามแต่ละประเภทการค้า ทำให้สินค้านั้นต้องเสียภาษีหลายทอดมีผล ทำให้ต้นทุนสินค้าสูงและเสียเปรียบในการส่งสินค้าไปแข่งขันยังตลาดโลกได้อีกทั้ง ขณะนี้การค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นรวมทั้งประเทศไทย ได้เข้าเป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปทางการค้าและศุลกากร(GATT) ด้วยแล้วประเทศไทย จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบภาษีให้เป็นไปตามพันธกรณีที่มีอยู่ และให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์สากลด้วยได้แก่ยกเลิกการให้การลดหย่อนค่าภาษีทางอ้อมและนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ครั้งนี้เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ และเลือกอำนาจประโยชน์มากกว่าภาษีการค้าหลายประการดังต่อไปนี้

- ภาษีมูลค่าเพิ่มมีการ จัดเก็บในลักษณะที่ไม่ซ้ำซ้อน เพราะจัดเก็บเฉพาะจากรฐานภาษีอื่นเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นมาใหม่เท่านั้น
- ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความ เป็นกลางทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นระบบภาษีแบบอัตราเดียวสำหรับสินค้าหรือบริการทุกประเภททำให้มีความเป็นกลางไม่บิดเบือนการทำงานของกลไกตลาดในการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะทำให้ระบบภาษีมีความง่ายและมีความแน่นอนในทางปฏิบัติสำหรับผู้เสียภาษีด้วย
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม เลือกอำนาจต่อการส่งออก เพราะจะไม่มีภาระเก็บภาษีสินค้าส่งออก นอกจากนั้นแล้วยังจะมีการคืนภาษีที่แฝงอยู่ในต้นทุนสินค้าส่งออกให้ทั้งหมดตามความเป็นจริงด้วยทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้นการคืนภาษีนี้เป็นวิธีที่ยอมรับ

กันในระบบการค้าระหว่างประเทศ ประเทศคู่ค้าจึงมีอาจใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นข้ออ้างในการกีดกันสินค้าไทย

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม เลือกลำยต่อการลงทุน เนื่องจากสามารถหักภาษีซื้อสำหรับสินค้าทุนที่เสียไปแล้วได้จึงนับได้ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยส่งเสริมการลงทุนได้เป็นการทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็กที่ไม่มีโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

- ภาษีมูลค่าเพิ่มมีลักษณะที่ทำให้มีการ หลีกเลี่ยงภาษีได้ยาก เพราะจะมีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงอยู่ในตัว เนื่องจากการเสียภาษีของผู้ขายรายหนึ่งจะเป็นหลักฐานการนำไปหักภาษีของผู้เสียภาษีอีกรายหนึ่งทำให้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเต็มเม็ดเต็มหน่วยขึ้น¹ ทั้งนี้สรุปได้ว่าทุกฝ่ายที่มีการซื้อขายสินค้าจะต้องหลักฐานใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีจึงเป็นการยากในการหลบเลี่ยงภาษี

ในประเด็นที่ว่าระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม "จัดเก็บไม่ซ้ำซ้อน ชัดเจน แน่นนอน และเป็นธรรม" ฝั่งผู้นำจะได้รับการสนับสนุน ถ้านำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้เมื่อไร ธุรกิจต่าง ๆ จะหลบภาษีกันยากขึ้น รายรับที่เกิดขึ้นในปีที่ใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับในการเสียภาษีของปีที่ผ่านมาอาจแตกต่างกันมาก²

เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บจากการขายสินค้าหรือการให้บริการไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใด ๆ ในทางธุรกิจโดยไม่รวมการขายสินค้าหรือให้บริการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม³ ซึ่งการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของธุรกิจบุคคลธรรมดา คณะบุคคล บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ถ้ามีรายรับเกิน 600,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,200,000 บาท ต่อปี สามารถเลือกจดทะเบียนเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้ 2 วิธี คือวิธีที่ 1 ได้แก่การเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 1.5 จากยอดรายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ ซึ่งวิธีนี้จะนำภาษีชื่อมาหักไม่ได้และหรือในวิธีที่ 2 จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 7 ก็ได้ซึ่งวิธีนี้สามารถนำภาษีชื่อมาหักจากภาษีขายได้ และถ้าหากผู้ประกอบการมีรายรับเกิน 1,200,000 บาทต่อปี จะต้องจดทะเบียนเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 เท่านั้น ส่วนธุรกิจการส่งออกจะเสีย

¹ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษครบรอบ 11 ปี, "เปิดตัวภาษีมูลค่าเพิ่ม"

(มกราคม 2535) : 29-31

² หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, "การเงินเสวนา" (14-20 พฤษภาคม 2533) : 8

³ รายละเอียดได้จากภาคผนวก หน้า 56-79

ภาษาในอัตราร้อยละ 0 ซึ่งจะไม่มีการขายต้องเสียแต่จะได้รับคืนภาษีซื้อจากกรมสรรพากร ด้วยเหตุนี้ในตัวบทกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มมีสาระสำคัญจำนวนมากที่ผู้ประกอบการจะต้องศึกษา ให้เข้าใจโดยถี่ถ้วน เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจและปัญหาต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ ต่อการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มว่าเป็นอย่างไร จะได้ทราบถึงทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจและทราบปัญหาเพื่อนำมาวิเคราะห์เสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขในทางปฏิบัติจัดเก็บภาษีและเป็นแนวทางในการแก้ไขตัวบทกฎหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาจากผู้ประกอบการที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเฉพาะที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และคำนวณเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเฉพาะที่เสียภาษีในอัตราร้อยละ 7 โดยนำภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อเท่านั้น โดยแบ่งตามกลุ่มธุรกิจเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มผู้ส่งออก กลุ่มผู้ขายส่งหรือขายปลีก และกลุ่มผู้ให้บริการ ซึ่งได้ทำการประกอบกิจการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงทัศนคติของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. ทราบถึงความรู้ความเข้าใจภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่
3. ทราบถึงปัญหาในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการแก้ไขตัวบทกฎหมาย และวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่อไป